

altsaa blive ugunstigere stillede, naar Arbeidet afløses, og det er derfor billigt, at de nyde den Fordeel, at nogle af disse Arbeidsdage bortfalde. Man mener, som sagt, at, naar man faaledes deelvis for Veivæsenets Vedkommende afløser Naturalarbeidet, er det billigt, at man deelvis lader Hunsmand og Indsiddere slippe for nogle af disse Arbeidsdage. Jeg haaber, at de Herrer ville forstaae dette Forslags Mening. — Til § 10 er der deels af Udvalget, deels af Indenrigsministeren stillet forskjellige Endringsforslag, der alle have Hensyn til det samme Forhold. Man er nemlig bleven opmærksom paa, at faaledes, som Bestemmelsen staaer i § 10, sættes der en Regel for, hvorledes der skal forholdes i det Tilfælde, at Forberne ere bortkæstede eller bortforpagtede. Der er nemlig i denne Paragraph angaaende Erstatning henviist til Loven af 20de August 1853 angaaende Jords Afgivelse til offentlige Biveie, men denne siger intet Andet angaaende Forholdet mellem Fæstere og Eier, end at der skal forholdes ligesom ved Jords Afstaaelse til mindre Landeveie. Men seer man hen til Bestemmelsen om Jords Afstaaelse til mindre Landeveie, finder man imidlertid ikke der nogen Bestemmelse om Forholdet mellem Jorddrot og Fæster med Hensyn til Erstatning i saadanne Tilfælde. Der har nok sædvansmæssigt udannet sig den Regel, at Fæsterne faae 4 pCt. af Erstatningssummen, men deels er det forekommet Udvalget, at det ikke var nogen billig og tilstrækkelig Erstatning for Fæsterne, som jo komme til umiddelbart at lide det største Tab i det her omhandlede Forhold, og deels er det forekommet Udvalget, at der navnlig for de Tilfælde, hvor der ikke gives Erstatning, sættes en Regel for, hvem det paahviler at træffe de Foranstaltninger, som Leddets Borttagelse vil gjøre nødvendig med Hensyn til Hegning og Deslige. Udvalget har principielt stillet det Forslag, at det skulde paahvile Lodsseieren, hvad enten han faaer Erstatning eller ikke, at træffe ikke blot de Foranstaltninger, som, naar Leddene blive staaende, skulle gjøres med Hensyn til at holde Ledevogtere, men ogsaa de Hegningsforanstaltninger, som kunne blive nødvendige, naar Leddene tages bort. Det er forekommet Udvalget, at, da det, naar Leddet skal tages

bort, vilde blive en vedbarende Fordeel for Eiendommen, at der skeer den nødvendige Hegning, vil det være naturligt og rimeligt, at denne Foranstaltning træffes af Lodsseieren, og ikke af Fæsteren, og derpaa gaaer det principale Forslag ud, som Fleertallet af Udvalgets Medlemmer helst vil see vedtaget. Derimod ville nogle af Udvalgets Medlemmer foretrække det subsidiaire Forslag, som gaaer ud paa, at vel skal Lodsseieren bekoste de Foranstaltninger, som, naar Leddene blive staaende, medgaae til at holde Ledevogtere, men at derimod de Foranstaltninger, som ere nødvendige, hvor Leddene borttages, kun skulle træffes af Lodsseieren, naar han fik Erstatning, men ellers af Fæsteren, Altsammen forsaavidt ikke Andet kan uledes af Fæstebrevets eller Contractens Indhold. Imidlertid er det kun ved Fæste og ved Bortforpagtninger paa 50 Aar, at man etablerer den Regel, at disse Foranstaltninger skulle falde paa Fæsteren eller paa Forpagteren; ved korte Forpagtninger har man meent, at de altid skulle falde paa Eieren. Man har givet en Regel for det Tilfælde, at Lodsseieren skulde unblade at søge Erstatning, i hvilket Tilfælde man nemlig har meent, at det maatte staae Fæsteren frit for at søge denne Erstatning. Dette Forslag er, som de Herrer ville see, noget mere indviklet end det andet, men vi have stillet det for at imødekomme den Betænkelse, som nogle — hvad jeg rigtignok har Grund til at antage er Tilfældet med den høitærede Indenrigsminister — maatte være ved det principale Forslag. Det subsidiaire giver da ogsaa Fæsteren nogen større Sikkerhed, navnlig ved det Forslag, der er stillet af Indenrigsministeren, et Forslag, som forekommer mig at stille Sagen temmeligt uklar. Jeg troer, at ved at indskyde Ordene „eller Jordbruger“ efter „Lodsseiere“ vil det blive meget uklart, hvorledes Erstatningen skal fordeles imellem dem, om Amtsraadet kan fordele Erstatningen, som det vil, om, hvorledes der skal forholdes, naar der bliver Tale om Søgemaal, om den Ene eller den Anden eller Begge kunne anlægge Sag. Udvalget maa derfor fraraade dette Forslag af Indenrigsministeren.

Der staaer endnu tilbage at omtale de